

δει πρὸς τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἔγνοια τῆς πρώτης οὐσίας οὐ λαμβάνεται ἐκ τοῦ πλείοσιν ὑφισταίναι εἶτουν ὑποκείσθαι, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ μηδὲν ἄλλο εἶναι ὑφ' ἑαυτήν, διότι τοῦτο προσήκει πάσαις ταῖς πρώταις οὐσίαις· κἀντεῦθεν ἐστὶν ὅτι μία πρώτη οὐσία οὐ λέγεται μᾶλλον ἑτέρας πρώτη οὐσία.

5 Φανερόν δ' ἐκ τῶν εἰρημένων.

Ἰὼν τίθησι τὰ πορίσματα. Καὶ πρῶτον, ὅτι τὰ καθ' ὑποκειμένου λεγόμενα καὶ τὰ ἐν ὑποκειμένῳ ὄντα διαφόρως ἔχουσι πρὸς τὸ κατηγορεῖσθαι τῆς πρώτης οὐσίας· τὰ μὲν γὰρ καθ' ὑποκειμένου πάντα συνωνύμως κατηγοροῦνται, ὅπερ ἐστὶ τὸ κατὰ τε τὸ ὄνομα καὶ κατὰ τὸν λόγον, f. 87 καὶ φανεροὶ τοῦτο παραδείγματι· τὰ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ, δηλονότι τὰ συμβεβηκότα, τὰ μὲν πλείστα (λέγω δὲ τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως) οὔτε κατὰ τὸ ὄνομα, οὔτε κατὰ τὸν λόγον κατηγοροῦνται, οἷον ἡ λευκότης οὔτε κατὰ τὸ ὄνομα, οὔτε κατὰ τὸν λόγον κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου· τινὰ δὲ συμβεβηκότα, οἷον τὰ συγκεκριμένα, κατὰ μὲν τὸ ὄνομα κατηγοροῦνται, 15 κατὰ δὲ τὸν λόγον οὐδαμῶς, οἷον τὸ ὄνομα τοῦ λευκοῦ κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου, ὁ δὲ λόγος αὐτοῦ οὐδαμῶς. Καὶ οὐ βούλεται λέγειν ὁ Φιλόσοφος, ὅτι ὁ λόγος τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ τοῦ συγκεκριμένου οὐ κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου οὐδενὶ τρόπῳ, ἀλλ' ὅτι οὐ κατηγορεῖται συνωνύμως, τουτέστιν οὐσιωδῶς καὶ κατ' εὐθείαν· κατηγορεῖται μὲντοι 20 γε παρωνύμως. Λέγων δὲ φανερόν εἶναι ἐκ τῶν εἰρημένων, τὰ ἐν τοῖς πρὸ τῶν κατηγοριῶν εἰρημένα λέγει, δηλονότι τὸν κανόνα ἐκεῖνον ὅστις ἔλεγεν· „Ὅταν ἕτερον καθ' ἑτέρου κατηγορηται“· ἐξ ἐκείνου γὰρ τοῦ κανόνος τὸ πόρισμα τοῦτο καὶ συνάγεται καὶ δείκνυται.

Τὰ δὲ ἄλλα πάντα.

25 Ἰὼν τίθησι δεύτερον πόρισμα, λέγων ὅτι τὰ ἄλλα πάντα τὰ παρὰ τὰς πρώτας οὐσίας ἢ λέγονται κατὰ τῶν πρώτων οὐσιῶν, ὡς αἱ δευτεραὶ οὐσίαι, ἢ ἐν αὐταῖς εἰσιν, ὡς τὰ συμβεβηκότα. Καὶ τοῦτο τὸ πόρισμα λαμβάνεται ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς πρώτης οὐσίας. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ πρώτη οὐσία ἐστὶ τὸ πᾶσιν ὑποκείμενον, αὕτη δὲ οὔτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς 30 λέγεται, οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ ἐστίν, ἔπειτα πάντα τὰ ἄλλα καθ' ὑποκειμένης αὐτῆς λέγεσθαι, ἵγουν τὰς δευτέρας οὐσίας, καὶ ἐν ὑποκειμένῳ αὐτῇ εἶναι, ἵγουν τὰ συμβεβηκότα, ὧν τοῖς μὲν προτέροις ὑπόκειται πρὸς κατηγορίαν, τοῖς δὲ δευτέροις πρὸς ὑπαρξίν. Δύναται δὲ τοῦτο καὶ τοῦ πρώτου πορίσματος εἶναι πόρισμα, ἢ πόρισμα τοῦ αὐτοῦ κανόνος οὐ καὶ τὸ πρῶτον. 35 Ἀλλὰ τοῦτο οὐ δεῖ ἐξετάζειν δι' ἀκριβείας· οὐ γὰρ ἀνάγκη. Θεῖς τοίνυν τὸ πόρισμα, ἀποδείκνυσιν ἐξ ἐξαγωγῆς· ὅτι γὰρ, φησίν, ἐκ τῶν

καθ' ἕκαστα τῶ ταῦτα προχειριζομένων, ἢ ὄθλον ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα προχειριζομένων ἴγγουν προχείρως λαμβανομένων ἢ προτιθεμένων εἰς ἐξέτασιν. Πρῶτον οὖν φανεροί τὸ προκείμενον | ὅσον πρὸς τὸ κατηγορεῖσθαι, f. 87^v λέγων ὅτι τὸ ζῷον κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, οὐκοῦν καὶ κατὰ τοῦ τινος ἀνθρώπου. Καὶ τοῦτο δείκνυσι λαμβάνων τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐπομένου· εἰ γὰρ κατὰ μηδενός, φησί, τῶν μερικῶν ἀνθρώπων, οὐκοῦν οὐδὲ κατὰ ἀνθρώπου ὅλως κατηγορηθήσεται. Δεύτερον, δείκνυσι τὸ προκείμενον ὅσον πρὸς τὸ ἐνυπάρχειν, λέγων ὅτι τὸ χρῶμα ἐν σώματι, οὐκοῦν καὶ ἐν τινι σώματι· εἰ γὰρ μὴ ἀκολουθεῖ, φησί, τοῦτο, ὅς τὸ ἀντικείμενον, ὅτι οὐκ ἐν τινι, ὡς περ ταῦτόν τῶ οὐδενί· οὐκοῦν οὐδὲ ἐν σώματι ὅλως. Καὶ αὐταὶ αἱ ἀποδείξεις εἰκόασιν εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα. Ἀποδείξας οὖν τὸ προκείμενον, πάλιν συμπεραίνει τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνων, καὶ φησὶν· „Ὡστε ὄθλον ἐστὶν ἐκ τῶν ἀποδεδειγμένων, ὅτι τὰ ἄλλα πάντα ἦτοι καθ' ὑποκειμένων τῶν πρώτων οὐσιῶν λέγεται, ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐστὶν.“ 16

Μὴ οὐσῶν γούν.

Νῦν τίθησι τρίτον πόρισμα ἐκ τοῦ δευτέρου ἐπόμενον, λέγων ὅτι ἐκ τῶν προσεχῶς εἰρημένων, τουτέστιν ἐκ τοῦ τὰ ἄλλα πάντα ἢ καθ' ὑποκειμένων λέγεσθαι τῶν πρώτων οὐσιῶν, ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς εἶναι, ἔπεται ὅτι, ἀναιρουμένων τῶν πρώτων οὐσιῶν, ἀδύνατόν τι τῶν ἄλλων μένειν, ἢ τῶν κατηγορουμένων κατ' αὐτῶν, ὡς αἰ δεύτερα· οὐσίαι· ἢ τῶν ἐνυπαρχόντων αὐταῖς, ὡς τὰ συμβεβηκότα· οὔτε γὰρ τὸ συμβεβηκός ἔχει ἂν τὸ εἶναι, ἀναιρουμένου τοῦ ὑποκειμένου ἐν ᾧ ἔχει τὸ εἶναι, οὔτε ἢ δευτέρα οὐσία, ἐπεὶ καὶ τὸ εἶναι τῆς δευτέρας οὐσίας ἄλλον τρόπον ἐν τῇ πρώτῃ ἐστί, καθόσον πᾶν τὸ κατηγορούμενον οὕτως ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ὑποκειμένου ἐστίν. Ἡ δὲ λέξις ἐστὶ φανερά, ὅτι τίθησι πρῶτον τὸ πόρισμα· εἶτα ἀποδείκνυσι θείς τὴν ἐλάττονα, ἣν πορίζεται ἐκ τῶν προειρημένων· τρίτον, συμπεραίνει τὸ πόρισμα ὃ προέθηκεν. Λέγει δὲ ὅτι ἀδύνατόν τι μένειν τῶν ἄλλων ὅσον πρὸς τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' ὅσον πρὸς τὸν τοῦ νοεῖν λόγον, καλῶς δύναται τι τῶν ἄλλων εἶναι, ἀνηρημένων τῶν πρώτων. 20

Ἰστέον δὲ ὅτι ταῦτα τὰ πορίσματα δύνανται εἶναι καὶ ἀπόδειξις τοῦ τὴν μερικὴν οὐσίαν πρώτην οὐσίαν λέγεσθαι· | ὅθεν καὶ τινες τῶν ἐξηγητῶν ἀναπτύξεις εἶναι ταῦτά φασιν ἐκείνου τοῦ μέρους τοῦ ὀρισμοῦ τῆς πρώτης οὐσίας, ἐν ᾧ ἐλέγετο πρώτως λέγεσθαι οὐσίαν τὴν μερικὴν οὐσίαν καὶ ἄτομον, ὡς περ καὶ τὰ ἐφεξῆς, ἐν οἷς παραβάλλει τὰς δευτέρας οὐσίας πρὸς ἀλλήλας, ἀποδείξεις εἶναι φασιν τοῦ τὴν πρώτην οὐσίαν μάλιστα οὐσίαν λέγεσθαι. 35

31 ἀποδείξεις C

34 αὐτὴν τὴν οὐσίαν τὴν πρώτην BC

Leçon VI.

ΕΚΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ.

Τῶν δὲ δευτέρων.

Δείξας ὁ Φιλόσοφος τίς ἐστὶν ἡ πρώτη οὐσία, καὶ τίς ἡ δευτέρα, καὶ τὰ πορίσματα θείας, ἐξ ὧν ἔδειξε πρῶτον μὲν πῶς ἔχουσι τὰ καθ' ὑποκειμένου, ἡγουν αἱ δευτεραὶ οὐσίαι, καὶ τὰ ἐν ὑποκειμένῳ, τουτέστι τὰ συμβεβηκότα, καὶ τί διαφέρουσιν ἀλλήλων ἐν τῇ πρὸς τὴν πρώτην οὐσίαν παραθέσει, δεύτερον δὲ παρέβαλε τὰς δευτέρας οὐσίας ὁμοῦ καὶ τὰ συμβεβηκότα πρὸς αὐτὴν τὴν πρώτην οὐσίαν, νῦν παραβάλλει πρὸς ἀλλήλας τὰς δευτέρας οὐσίας. Καὶ διαιρεῖται τοῦτο τὸ μέρος εἰς τρία· πρῶτον μὲν γὰρ παραβάλλει τὰς δευτέρας οὐσίας πρὸς ἀλλήλας, ἡγουν τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη· δεύτερον, παραβάλλει τὰς δευτέρας οὐσίας, αἷ εἰσι τὰ εἶδη, πρὸς ἑαυτάς, ἐν τῷ· „Αὐτῶν δὲ τῶν εἰδῶν,“ ὅπου καὶ τὰς πρώτας οὐσίας παραβάλλει πρὸς ἑαυτάς· τρίτον, δείκνυσιν ὅτι τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη ὀφείλουσι λέγεσθαι οὐσίαι δευτεραὶ, ἐν τῷ· „Εἰκότως δέ.“

Περὶ τὸ πρῶτον τοίνυν δύο ποιεῖ· πρῶτον, προτάττει τὸν σκοπὸν· δεύτερον, ἀποδείκνυσιν καὶ τίθησιν ἐπιχειρήματα δύο, ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἐστὶν ἀπὸ τῆς πρὸς τὴν πρώτην οὐσίαν ἐγγύτητος, τὸ δὲ δεύτερον ἀπὸ τῆς ἀναλογίας. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος λόγος αὐτῷ τοιοῦτός ἐστι· τῶν δευτέρων οὐσιῶν ἡ ἐγγύτερον οὐσα τῆς πρώτης οὐσίας μᾶλλον ἐστὶν οὐσία τῆς πλέον διασταμένης καὶ ἀπεχούσης· ἐν δὲ τοῖς γένεσι καὶ τοῖς εἶδεσι μᾶλλον ἐστὶ προσεχές τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ τὸ εἶδος ἢ τὸ γένος· τὸ εἶδος ἄρα μᾶλλον οὐσία ἐστὶ τοῦ γένους. Τούτου τοῦ λόγου τὴν ἐλάττωνα τίθησι μόνην, ὅτι τὸ εἶδος ἐστὶν ἐγγιον τῆς πρώτης οὐσίας ἢ τὸ γένος· εἶτα ἀποδείκνυσιν αὐτὴν τὴν ἐλάττω. Καὶ ἡ ἀπόδειξις ἐστὶν, ὅτι ἡ πρώτη οὐσία γνωριμώτερον καὶ οἰκειότερον ἀποδίδοται καὶ ὀρίζεται τῷ εἶδει ἢ τῷ γένει, οὐ τίθησι καὶ παράδειγμα· ὥστε τὸ εἶδος ἐστὶν ἐγγιον τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ τοῦ γένους, ἐπεὶ γνωριμώτερον καὶ οἰκειότερον κατ' αὐτῆς λέγεται. Ὅτι δὲ γ. 88* γνωριμώτερον καὶ οἰκειότερον τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ τὸ εἶδος, δείκνυσιν | ὅτι τὸ μὲν εἶδος ἐστὶν ἰδιαίτερον τῆς πρώτης οὐσίας, τὸ δὲ γένος κοινότερον. Τὰ γοῦν ἰδιαίτερα γνωριμώτερον καὶ οἰκειότερον ἀποδίδονται τοῖς πράγμασιν ἢ τὰ κοινότερα· ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος, ψησίην, οἰκειότερον ἀποδίδοται τῷ τινὶ ἀνθρώπῳ ἢ τὸ ζῷον, ὅπερ κατὰ πολλῶν ἄλλων φύσεων λέγεται· καὶ τὸ δένδρον οἰκειότερον καὶ γνωριμώτερον ἀποδίδοται τῷ τινὶ δένδρῳ ἢ τὸ φυτόν, ὅτι καὶ ἰδιαίτερόν ἐστι τὸ δένδρον τῷ τινὶ δένδρῳ· τὸ δὲ φυτόν κοινότερον, καὶ κατὰ βοτάνης καὶ κατὰ θάμνου λεγόμενον καὶ δένδρου. Εἶτα ἐν τῷ· „Ἐτι αἱ πρώται οὐσίαι,“ τίθησι τὸν δεύτερον λόγον τὸν ἐξ ἀναλογίας, δι' οὗ δείκνυσιν τὸ αὐτό, καὶ ἐστὶ τοιοῦτος. Ὡς ἔχουσιν

αἱ πρῶται οὐσίαι πρὸς τὰ ἄλλα πάντα, οὕτω καὶ τὸ γένος πρὸς τὸ εἶδος ἔχει· ὑπόκειται γὰρ ἢ τε πρώτη οὐσία τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εἴτε ταῖς δευτέραις οὐσίαις πρὸς κατηγορίαν, εἴτε τοῖς συμβεβηκόσι πρὸς ὑπαρξιν, καὶ τὸ γε εἶδος ὁμοίως τῷ γένει ὑπόκειται· τὰ μὲν γὰρ γένη κατὰ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται, τὰ δὲ εἶδη κατὰ τῶν γενῶν οὐκ ἀντιστρέφει. Ἄλλ' αἱ πρῶται οὐσίαι λέγονται μάλιστα οὐσίαι διὰ τὸ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ὑποκείσθαι. Καὶ τὰ εἶδη ἄρα μᾶλλον οὐσίαι ἔσονται τῶν γενῶν διὰ τὸ αὐτοῖς ὑποκείσθαι τοῖς γένεσιν· ὥστε καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τὸ εἶδος μᾶλλον ἐστὶν οὐσία τοῦ γένους. Ἐἰ γὰρ μάλιστα οὐσία ἐστὶν ἢ ἅπασιν ὑποκειμένη, μᾶλλον ἐστὶν οὐσία ἢ τὸ ὑποκείσθαι ἔχουσα τῇ πρὸς τὴν λοιπὴν παραθέσει, ἣτις ἔχει τὸ κατηγορεῖσθαι.

Αὐτῶν δέ.

Νῦν παραβάλλει τὰς δευτέρας οὐσίας, αἷ εἰσι τὰ εἶδη, πρὸς ἑαυτάς, καὶ φησὶν ὡς, εἰ καὶ τὰ εἶδη μᾶλλον εἰσὶν οὐσίαι τῶν γενῶν, ἀλλ' ὅμως ἐν εἶδος οὐ λέγεται μᾶλλον οὐσία ἐτέρου εἶδους, λέγω δὲ εἶδη τὰ μόνον εἶδη ὄντα, τούτεστι τὰ εἰδικώτατα. Καὶ τοῦτο δείκνυσι λέγων ὅτι οὐκ ἂν τις δύναιτο οἰκειότερον ἀποδοῦναι τὸν ἄνθρωπον κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου ἢ τὸν ἵππον κατὰ τοῦ τινὸς ἵππου. Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἵππος εἰσὶν εἶδη καὶ οὐσίαι δεύτεραι. Τῶν δευτέρων ἄρα οὐσιῶν, αἷ εἰσι τὰ εἰδικώτατα εἶδη, ἢ μία οὐκ ἐστὶ μᾶλλον οὐσία τῆς λοιπῆς.

Τὸ δ' αὐτὸ δείκνυσι | καὶ περὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν, ὅτι οὐδ' ἐν ταύταις παραβαλλομέναις πρὸς ἑαυτάς εὐρίσκεται τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον. f. 88 a

Εἰκότως δέ.

Νῦν τὴν αἰτίαν λέγει δι' ἣν τὰ μὲν γένη καὶ τὰ εἶδη, κατηγορούμενα τῶν πρώτων οὐσιῶν, οὐσίαι δεύτεραι λέγονται, τὰ δὲ συμβεβηκότα, καίτοι κατηγορούμενα καὶ αὐτὰ τῶν πρώτων οὐσιῶν, οὐ λέγονται δεύτεραι οὐσίαι. Κατασκευάζει δὲ καὶ τοῦτο διχῶς, ἀπὸ τε τῆς σχέσεως τῆς πρὸς τὰς πρώτας οὐσίας καὶ ἐκ τῆς ἀναλογίας.

Καὶ ὁ μὲν πρῶτος λόγος ἐστὶ τοιοῦτος. Ἐκεῖνα γὰρ λέγεσθαι δεῖ μόνον δευτέρας οὐσίας, ὅσα δηλοῖ τὴν πρώτην οὐσίαν. Ἄλλ' ἐκ πάντων τῶν κατηγορουμένων κατὰ τῆς πρώτης οὐσίας μόνον τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη δηλοῦσι τὴν οὐσίαν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι τῆς πρώτης οὐσίας. Μόνον ἄρα τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη δεῖ λέγεσθαι δευτέρας οὐσίας μετὰ τὴν πρώτην. Τούτου τοῦ λόγου τίθησι τὴν ἐλάττω. Εἶτα ταυτὴν διασαφεί, λέγων ὅτι, ἐάν τις ἀποδιδῶ τὸν τινὰ ἄνθρωπον, οἰκειότερον μὲν ἀποδώσει ἄνθρωπον ἢ ζῴον ἀποδιδούς, ὡς μικρῶ πρόσθεν ἐλέγετο· διὸ καὶ τὸ εἶδος μᾶλλον οὐσίαν

8 αἰτίαν: οὐσίαν C

τοῦ γένους εἶναι ἐλέγομεν· ἀλλ' οὖν καὶ ἄμφω ταῦτα ἀποδιδοῦς οἰκείως ἀποδίδωσιν· ὅτι δ' ἂν τῶν ἄλλων ἀποδιδοίη τις, ἀλλοτρίως ἀποδίδωσιν, οἷον λευκόν, ἢ τρέχειν, ἢ τι τοιοῦτον· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν δηλοῖ τὴν οὐσίαν τοῦ τινὸς ἀνθρώπου, ἀλλὰ τι συμβεβηκὸς ἐν αὐτῷ.

5 Ὁ δὲ δεῦτερος λόγος ὁ ἐξ ἀναλογίας τοιοῦτός ἐστιν. Ὡς ἔχουσιν αἱ πρῶται οὐσίαι πρὸς τὰ ἄλλα πάντα, οὕτω καὶ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη τῶν πρώτων οὐσιῶν πρὸς τὰ λοιπὰ πάντα ἔχει, ἤγουν τὰ συμβεβηκότες· ταῦτα γὰρ εἰσι λοιπὰ· ὑπόκεινται γὰρ ὡς περ αἱ πρῶται οὐσίαι τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, οὕτως αἱ δεῦτεραι οὐσίαι, ἤγουν τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη τοῖς λοιποῖς πᾶσιν
10 ἤγουν τοῖς συμβεβηκῶσι ὑπόκεινται, καὶ ἐκεῖνα κατὰ τούτων κατηγοροῦνται. Καὶ τοῦτο δείκνυσι παραδείγματι· τὸν γὰρ τινὰ ἄνθρωπον, φησί, λέγομεν εἶναι γραμματικόν· οὐκοῦν καὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ ζῷον ἐροῦμεν γραμματικόν. Ἀλλ' αἱ πρῶται οὐσίαι διὰ τὸ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ὑποκεῖσθαι κυριώταται οὐσίαι λέγονται καὶ πρῶται. Οὐκοῦν καὶ τὰ γένη
f. 88a^v καὶ τὰ εἶδη δεῦτεραι οὐσίαι λέγονται διὰ τὸ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὑποκεῖσθαι. Καὶ ἐπεὶ αἱ μερικαὶ καὶ ἄτομοι οὐσίαι πρῶται οὐσίαι λέγονται διὰ τὸ πρώτως ὑποκεῖσθαι, διὰ τοῦτο τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη, δευτέρως ὑποκείμενα τοῖς συμβεβηκῶσι· διὰ γὰρ τὰς πρώτας οὐσίας, ὡς πολλάκις πρότερον εἶρηται, εὐλόγως δεῦτεραι οὐσίαι καλοῦνται.

20 Ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις δεῖ σημειοῦσθαι πρῶτον, ὅτι τὸ γένος μᾶλλον ἐστὶν οὐσία ἢ τὸ εἶδος τῷ πλείονων κατηγορεῖσθαι καὶ τῷ πλείω περιέχειν· ἀλλὰ τῷ πλείοσιν ὑποκεῖσθαι, τουτέστι κατὰ τὴν τοῦ ὑφ' ἐστάναι ἐνέργειαν, μᾶλλον οὐσία τοῦ γένους τὸ εἶδος ἐστὶν.

Δεύτερον, ὅτι ἡ οὐσία ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον οὐ διὰ τὸ
25 ἔχειν ἢ λαμβάνειν τὸ εἶδος τὸ οὐσιῶδες τελειώτερω τρόπῳ ἢ βαθμῶ παρὰ λαμβάνει· τοῦτο ἄλλη οὐσία, καθάπερ φάμεν τὴν χιόνα λευκὴν μᾶλλον, διότι τελειώτερω τρόπῳ κοινωνεῖ τῆς λευκότητος· τὸ γὰρ οὐσιῶδες εἶδος ἐν τῷ ζῷῳ τελειώτερω βαθμῶ οὐχ εὐρίσκεται ἢ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ· ἀλλὰ λέγεται οὐσία μᾶλλον ἑτέρας οὐσίας διὰ τὸ πλείοσιν ὑποκεῖσθαι, ὡς περ
30 τὸ εἶδος πλείοσιν ὑπόκειται ἢ τὸ γένος· ὁ ἄνθρωπος γὰρ ὑπόκειται καὶ αὐτῷ τῷ ζῷῳ, τῷ σώματι, τῷ ἐμφύχῳ, τῇ οὐσίᾳ. Ἡ δὲ λέγειν οὕτως, ὅτι ἡ οὐσία ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον οὐ καθὸ θεωρεῖται αὐτὴ ἀπολελυμένως, ἀλλὰ τῇ πρὸς ἄλλην οὐσίαν παραθέσει· καὶ τοῦτο πάλιν οὐ καθὸ παραβάλλεται πρὸς τὴν κατὰ πλάτος κειμένην οὐσίαν, ἀλλὰ πρὸς
35 τὴν κατὰ βάθος· καὶ τοῦτο πάλιν οὐ κατὰ τὸ οὐσιῶδες εἶδος τὸ ἐν ἄμφω, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ ὑποκεῖσθαι ἐνέργειαν.

Τρίτον, δόξειεν ἂν μὴ εἶναι τὰ εἶδη προσεχέστερα τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ ἢ τὰ γένη, διότι ταῦτα τὰ δύο μίαν ὑπαρξιν ἐπιφέρουσιν, καὶ ὑπαρκτικῶς εἰσὶν ἄμφω τὸ αὐτὸ ἐν τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ, ὃν τρόπον καὶ περὶ δύο τινῶν

ἐν μιᾷ ὄντων οἰκία ἄτοπόν ἐστι λέγειν, ὅτι τὸ ἐν ἐστὶ προσεχέστερον τῇ οἰκίᾳ τοῦ λοιποῦ. Ἄλλ' ἐπιλυομένοις δεῖ πρὸς τοῦτο λέγειν, ὅτι τὴν μᾶλλον ἐγγύτητα οὐ λαμβάνει ὁ Φιλόσοφος κατὰ τὸ σημαϊνόμενον αὐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ νοεῖν τοὺς λόγους αὐτῶν· κατὰ γὰρ τὸ σημαϊνόμενόν εἰσι τὸ αὐτὸ τὴν αὐτὴν οὐσίαν σημαίνοντα, ἀλλ' ὅσον πρὸς τοὺς νοητικούς δια- 5 φέρουσι λόγους, ὡς ἐν τῇ Περφυρίῳ. Εἰσαγωγῇ φανερώτερον εἴρηται. Φανερόν γάρ ἐστιν, ὅτι ὁ τρόπος τοῦ νοεῖν τὸν ἄνθρωπον προσεχέστερός ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ ἢ ὁ νοητικὸς τοῦ ζῴου λόγος. Ἄλλ' ὁ ἀνθρωπὸς ἐστὶν εἶδος, καὶ τὸ ζῷον ἐστὶ γένος· ὅθεν οὕτω τὸ εἶδος προσεχέστερόν ἐστι τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ ἢ τὸ γένος.

Τέταρτον, ὅτι ὁπόταν λέγῃ· «Ἐὰν ἀποδιδῶ τις τὴν πρώτην οὐσίαν τί ἐστὶν» τὸ τί ἐστὶν ἡγουν ὀρισμὸς οὐ κυρίως λαμβάνεται, διότι τὰ ἄτομα, ἀπειρα ὄντα, ὀρισμὸν οὐκ ἔχουσιν, εἴπερ οὐδ' ἐπιστήμη αὐτῶν δύναται εἶναι· ὥστε οὐδὲ τὸ τί ἐστὶν αὐτῶν κυρίως ἐστὶν ἀποδοῦναι.

Πέμπτον, ὅπου φησὶ γνωριμώτερον ἀποδίδεσθαι τὸν τινα ἄνθρωπον, 15 ἐὰν ἀποδιδῶται ἄνθρωπος, ἢ ἐὰν ἀποδιδῶται ζῷον, τοῦτο δεῖ νοεῖσθαι ὅσον πρὸς τὴν διορισμένην γνῶσιν. Ἄλλὰ πρὸς τὴν συγκεχυμένην οὐκ ἐστὶν ἀληθές· ὅσον γὰρ πρὸς τὴν συγκεχυμένην, γνωριμώτερον ἀποδίδωσιν ὁ ζῷον ἀποδιδούς· τὸ γὰρ ζῷον ἐστὶ καθολικώτερον τοῦ ἀνθρώπου· τὸ δὲ μᾶλλον καθόλου ἐστὶ γνωριμώτερον κατ' ἐκείνην τὴν γνῶσιν, ὡς ἐν 20 τοῖς προοιμίῳ τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως λέγεται.

Ἐκτον, ὅπου φησὶν ὅτι μόνον τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη δηλοῦσι τὴν ὑπαρξιν τῆς πρώτης οὐσίας, δυνατὸν λέγειν, ὅτι καὶ ἡ διαφορά καὶ ὁ ὀρισμὸς σημαίνουσι τὴν ὑπαρξιν τῆς πρώτης οὐσίας. Ἄλλὰ λύομεν οὕτως. Ὁ Φιλόσοφος νοεῖ τὸ εἰρημένον περὶ τῶν κειμένων ἐν τῇ κατηγορίᾳ καὶ τῶν 25 ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορουμένων. Διὰ τοῦ πρώτου τοίνυν ἀποπέμπεται ὁ ὀρισμὸς, ὅστις ἐν τῇ κατηγορίᾳ οὐ τίθεται, διότι ἐστὶ τι συμπεπλεγμένον, καὶ οὐδὲν συμπεπλεγμένον ἐστὶν ἐν κατηγορίᾳ. Διὰ τοῦ δευτέρου ἀπωθεῖται ἡ διαφορά, ἥτις οὐκ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται. Ὡστε ἀληθῶς μόνον τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη δηλοῦσι τὴν ὑπαρξιν τῆς πρώτης οὐσίας. 30

Ἐβδόμον, ὅτι τὰ ἀντιδιηρημένα εἶδη οὐκ ἐπιδέχονται τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ὅτι οὐδὲν αὐτῶν ὑπόκειται πλείοσιν ἢ τὸ λοιπόν. Αἱ δὲ πρώται οὐσίαι οὐκ ἔχουσι τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον οὐ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· εὕρισ- 35 κεται γὰρ τις οὐσία ἄτομος πλείοσιν ὑποκειμένη ἑτέρας ἀτόμου οὐσίας, ἢ πλείω γένη ὑπὲρ αὐτὴν ἔχουσα. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ πρώτη οὐσία χαρακτηρίζεται μᾶλλον ἀπὸ τοῦ μηδὲν ἔχειν ὑφ' ἑαυτήν, τοῦτο δὲ πάσαις ταῖς πρώταις οὐσίαις ὁμοίως ἀρμόζει, διὰ τοῦτο οὐ μᾶλλον οὐδὲ ἧττόν ἐστὶν ἄλλη ἄλλης.

Leçon VII.

ΕΒΔΟΜΗ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ.

Κοινὸν δὲ κατὰ τῆς οὐσίας.

f. 89^v Διορισάμενος ὁ Φιλόσοφος | περὶ τῆς οὐσίας κατὰ τὰ οὐσιώδη αὐτῆς
 5 τῷ τε τὸν ὄρισμόν θείναι τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας καὶ τὰς τούτων
 διαφοράς, καὶ ὅπως περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς οὐσίας διαλεχθεὶς, νῦν διορί-
 ζεται περὶ τῆς οὐσίας κατὰ τὰς αὐτῆς ιδιότητας, τὰς τε κοινὰς καὶ ἰδίας·
 ὧν αἱ μὲν ἔπονται τῇ οὐσίᾳ ἀπλῶς, αἱ δὲ ἔπονται τῇ οὐσίᾳ εἰδικῶς
 θεωρουμένη, καθὸ δηλονότι πρώτη ἢ δευτέρα, ἢ, ὡς ἕτεροὶ φασί, καθὸ
 10 ἔστιν ὄν τοῦ λόγου, καὶ καθὸ ἔστιν ὄν τοῦ πράγματος.

Καὶ τοῦτο τὸ μέρος διαιρεῖται εἰς ἕξ, διότι ἕξ τίθησιν ιδιότητας.

Τίθησι τοίνυν πρώτην ιδιότητα τῆς οὐσίας τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι,
 καὶ αὕτη ἢ ιδιότης ἀρμόζει τῇ οὐσίᾳ γενικῶς θεωρουμένη· ἔστι γὰρ αὕτη
 σημεῖον τοῦ γινώσκωμεν περὶ παντὸς ὅτουσιν, πότερον οὐσία ἔστιν ἐκεῖνο,
 15 ἢ οὐκ ἔστιν οὐσία. Ἐνταῦθα τοίνυν πρῶτον τίθησι τὸν ἑαυτοῦ σκοπὸν ὁ
 Φιλόσοφος· δεύτερον, ἐπεξεργάζεται αὐτὸν καὶ ἀποδείκνυσιν, καὶ ἢ ἀπό-
 δεξις ἐπαγωγική· φησὶ γὰρ ὅτι ἡ πρώτη οὐσία οὐκ ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ·
 αἱ δὲ δεύτεραι οὐσίαι οὐκ εἰσὶν ἐν ὑποκειμένῳ· ἢ οὐσία ἄρα ἀπλῶς οὐκ
 ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ.

20 Ἄλλ' ὅτι μὲν ἡ πρώτη οὐσία οὐκ ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ, αὐτόθεν ἐστὶ
 φανερόν· ἀρκεῖ γὰρ πρὸς φανέρωσιν τούτου ἢ ὑπογραφή τῆς πρώτης
 οὐσίας, ἐν ἣ ἔλέγετο, ὅτι πρώτη οὐσία ἔστιν ἢ μήτε ἐν ὑποκειμένῳ οὐσα
 μήτε καθ' ὑποκειμένου λεγομένη. Καὶ ἐντεῦθεν οὖν δείκνυται ὅπερ λέ-
 γομεν, ὅτι τοῦτο τὸ μέρος μᾶλλον δεῖ λαμβάνεσθαι ἀντὶ τοῦ ὀρισμοῦ, ἢ,
 25 ὡς ἔνιοι φασίν, ἀντὶ τοῦ ὀριστοῦ.

Ὅτι δὲ καὶ αἱ δεύτεραι οὐσίαι ἐν ὑποκειμένῳ οὐκ εἰσὶν, φανερόν μὲν
 καὶ τοῦτο αὐτόθεν καὶ ἐξ ἐπαγωγῆς. Καὶ νοεῖ ὑποκείμενον ἐνταῦθα τὸ
 ἐνεργεῖα ὄν, ἐν ᾧ ἔχουσι τὸ εἶναι τὰ συμβεβηκότα, ἐπεὶ ἄλλως ὁ ἀνθρωπὸς
 ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ τῷ τινὶ ἀνθρώπῳ, τουτέστιν ὡς τὸ καθόλου ἐν τῷ
 30 μερικῷ, τῷ οὐσιωδῶς ὑποκειμένῳ αὐτῷ.

Ἐπι δὲ φησι καὶ λόγῳ τοῦτο δειχθῆναι δυνατόν, καὶ ὁ λόγος ἐστὶ
 τοιοῦτος. Τῶν ἐν ὑποκειμένῳ ὄντων τὸ μὲν ὄνομα κατηγορεῖται ποτε τοῦ
 ὑποκειμένου, δηλονότι ὅταν τὸ συμβεβηκὸς συγκεκριμένον ἦ, τὸν δὲ λόγον
 f. 90 αὐτῶν, τῶν | συγκεκριμένων δηλονότι, ἀδύνατον κατηγορεῖσθαι κατὰ τοῦ
 35 ὑποκειμένου, καὶ προσεπινοεῖ τῷ κατηγορεῖσθαι τὸ συνωνύμως, διότι ὁ
 τοῦ λευκοῦ λόγος οὐδέποτε κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου συνω-

νόμως· παρωνύμως μέντοι κατηγορείται, ὡς πρότερον εἶρηται· καὶ τοῦτο ὄλον ἐστὶν ἢ μείζων πρότασις. Τῶν δὲ δευτέρων οὐσιῶν καὶ τὸ ὄνομα καὶ ὁ λόγος κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου, καὶ τοῦτό ἐστὶν ἢ ἐλάττων· καὶ φανεροὶ ταύτην παραδείγμασιν ἀπὸ τε τοῦ εἶδους καὶ ἀπὸ τοῦ γένους. Ἡ οὐσία ἄρα οὐκ ἐστὶ τῶν ἐν ὑποκειμένῳ, καὶ τοῦτό ἐστὶ τὸ συμπέρασμα τῆς ἐπαγωγῆς ὅλης. Τὸ δὲ συμπέρασμα τοῦ λόγου οὐκ ἔθηκεν νῦν, ἐπεὶ προτέθεικεν αὐτό. Λέγων δὲ· „Δευτέρων οὐσιῶν,“ φανερόν μὲν καὶ οὕτω, τουτέστιν ἀπλῶς καὶ αὐτόθεν, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐν ὑποκειμένῳ· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ συμπέρασμα τοῦ λόγου, ὅτι αἱ ἄρα δευτέρα οὐσίαι οὐκ εἰσὶν ἐν ὑποκειμένῳ.

10

Οὐκ ἴδιον δέ.

Δείξας τοίνυν, ὅτι αὕτη ἡ ἰδιότης πάσῃ οὐσίᾳ ἀρμόζει, νῦν δείκνυσιν ὅτι οὐ μόνη· ἀρμόζει γὰρ καὶ τῇ διαφορᾷ, ἧτις οὐκ ἐστὶν οὐσία, ἀλλὰ περὶ οὐσίαν τὸ ποιεῖν ἀφορίζει. Καὶ τοῦτο δείκνυσι πρῶτον ἐπαγωγῆς ἢ παραδείγματι· τὸ γὰρ πεζόν, φησί, καὶ τὸ δίπουν οὐκ ἐστὶν ἐν ὑπο- 15 κειμένῳ τῷ ἀνθρώπῳ, εἰ καὶ καθ' ὑποκειμένου αὐτοῦ λέγεται· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ δίπουν ἢ τὸ πεζόν, εἴ τις θοῖτο ταύτας ἀνθρώπου διαφορὰς ὡς ἐν τῷ ἐνεργείᾳ ὄντι, καθ' ὃν τρόπον εἰσὶν ἐν αὐτῷ τὰ συμβεβηκότα.

Εἶτα δείκνυσι τοῦτο τῷ αὐτῷ λόγῳ ὃ καὶ ἐπὶ τῶν δευτέρων οὐσιῶν 20 ἐχρήσατο· φησί γὰρ· ὅπερ κατηγορεῖται ὀνόματι καὶ λόγῳ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου οὐκ ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ· ἢ δὲ διαφορὰ τοιαύτη ἐστὶν· ὁ γὰρ λόγος ὁ τῆς διαφορᾶς κατηγορεῖται κατ' ἐκείνου καθ' οὗ κατηγορεῖται καὶ τὸ ὄνομα· καὶ τοῦτο δείκνυσι παραδείγματι. Ἡ διαφορὰ ἄρα οὐκ ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ. Τούτου τοῦ λόγου τίθησι τὴν ἐλάττονα μόνον, ἢ τὴν 25 ἀπόδειξιν τῆς ἐλάττονος· τὸ δὲ συμπέρασμα προτέθεικεν· ὡσαύτως καὶ τὴν μείζω, ὅτε περὶ τῶν δευτέρων οὐσιῶν ἀπεδείκνυ, προτέθεικεν.

Μὴ ταραττέτω.

Νῦν λύει ἐνστάσιν τινα πρὸς ταύτην τὴν ἰδιότητα ἢ τοῦτο τὸ συμ- f. 90^v πέρασμα, καὶ ἢ ἐνστάσις ἐστὶν ἀπὸ τῶν μερῶν τῶν οὐσιῶν· δύναται γὰρ 30 τις, ἐνιστάμενος πρὸς ἐκεῖνο τὸ συμπέρασμα καὶ λέγων ὅτι τις οὐσία ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ, τουτέστι τὸ μέρος τῆς οὐσίας, συλλογίζεσθαι οὕτως· εἰ ἢ οὐσία οὐκ ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ, ὡς σὺ συμπεραίνεις, Ἀριστοτέλη, τὸ δὲ μέρος τῆς οὐσίας ἐστὶν ὡς ἐν ὑποκειμένῳ, τῇ ὅλῃ οὐσίᾳ, τὸ μέρος ἄρα τῆς οὐσίας οὐκ ἐστὶν οὐσία· τοῦτο δὲ ἄτοπον· οὐκ ἄρα ἢ οὐσία οὐκ ἐστὶν 35 ἐν ὑποκειμένῳ. Καὶ φησὶν Ἀριστοτέλης, ὅτι τοῦτο οὐκ ἀνάγκη· οὐ γὰρ

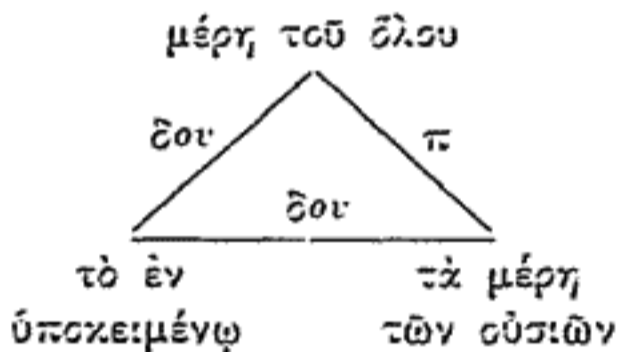
συνάγεται τὸ ψευδὸς παρὰ τὴν μείζω πρότασιν τὴν ἐμήν, ἥτις ἔν τὸ συμπέρασμα τὸ πρῶτον, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἐλάττω τὴν σίγ, ἥτις ἔν ὅτι τὸ μέρος τῆς οὐσίας ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ τῇ ὅλῃ οὐσίᾳ· τοῦτο γάρ ἐστι ψευδὸς· οὐ γὰρ οὕτως ὀρίζομεθα τὰ ἐν ὑποκειμένῳ τὰ ὡς μέρη ὑπάρ-

5

10 γοντα ἐν τινί, μάλλον μὲν οὖν οὕτως ὀρίζομεθα, ὅτι (ἐν ὑποκειμένῳ δὲ λέγω), ὃ ἐν τινί μὴ ὡς μέρος ὑπάρχον, καὶ τὰ ἐξῆς. Τὰ μέρη ἄρα τῶν οὐσιῶν οὐκ εἰσὶν ἐν ὑποκειμένῳ, ἐπεὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ οὐκ ἔστι μέρος τοῦ ὑποκειμένου, τὰ δὲ μέρη τῶν οὐσιῶν εἰσὶν ὡς μέρη καὶ ὡς ἀρχαί

15

τῆς ὅλης οὐσίας. Οὐ δεῖ τοίνυν, φησί, ταράττεσθαι διὰ τὴν ἐνστασιν τὴν
20 ἀπὸ τῶν μερῶν τῆς οὐσίας, μήποτε ἀναγκασθῶμεν συμπεραίνειν ἀδύνατον, ὅτι δηλονότι ταῦτα οὐκ εἰσὶν οὐσία· οὐ γὰρ ἀναγκασθησόμεθα διὰ τὸ τὴν ἐνστασιν εἶναι ψευδῆ· οὐ γάρ εἰσι τὰ μέρη τῶν οὐσιῶν ἐν ὑποκειμένῳ, διότι ταῦτα μὲν εἰσὶν ὀλίκα μέρη, τὸ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ οὐκ ἔστι μέρος τοῦ ἐν ᾧ ὑπάρχει ὑποκειμένου, ὡς ἐλέγετο πρότερον.

25

Ἵπάρχει δὲ καὶ ταῖς.

Νῦν τίθησι δευτέραν ιδιότητα τῆς οὐσίας τὸ συνωνύμως κατηγορεῖσθαι, καὶ αὕτη ἀρμόττει τῇ οὐσίᾳ εἰδικῶς θεωρουμένη· οὐ γὰρ πάσῃ τῇ οὐσίᾳ ἀρμόττει, ἀλλὰ ταῖς δευτέραις μόναις· ἡ γὰρ οὐσία ἡ πρώτη οὐδὲ κατηγορεῖται ὅλως. Καὶ αὕτη ἡ ιδιότης, ὡς καὶ ἡ πρώτη, οὐ μόνῃ τῇ οὐσίᾳ
30 ἀρμόττει, ἀλλὰ καὶ τῇ διαφορᾷ. Πρῶτον οὖν τίθησι τὸν σκοπὸν αὐτοῦ· δεύτερον, ἐπεξεργάζεται, ἐν τῇ· „Πᾶσα γάρ,“ καὶ προχωρεῖ περὶ τὴν ἀπόδειξιν οὕτως.

Πρῶτον, ἐκβάλλει ταύτης τῆς ιδιότητος τὴν πρώτην οὐσίαν· πῶς γὰρ

ἄν, φησί, κατηγοροῖτο | συνωνύμως ἢ πρώτη οὐσία, ἥτις οὐδὲ κατηγορεῖται. f. 91
 ὅλως διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν ὑφ' ἑαυτὴν οὐ κατηγορηθήσεται; Ἄλλὰ κατηγο-
 ροῦνται αἱ τε δεύτεραι οὐσίαι, ἥγουν τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη, καὶ αἱ δια-
 φοραὶ ὡσαύτως, τὰ μὲν εἶδη κατὰ τῶν ἀτόμων μόνον, τὰ δὲ γένη κατὰ
 εἰδῶν καὶ ἀτόμων, καὶ αἱ διαφοραὶ ὡσαύτως τοῖς γένεσι κατὰ τε εἰδῶν 5
 καὶ ἀτόμων. Ἐκβάλλων τοίνυν τὴν πρώτην οὐσίαν ἀπὸ ταύτης τῆς ἰδιό-
 τητος, δείκνυσιν αὐτὴν ἐπὶ τε τῶν δευτέρων οὐσιῶν καὶ τῶν διαφορῶν,
 λέγων οὕτως ὅτι αἱ δεύτεραι οὐσίαι καὶ αἱ διαφοραὶ οὐ μόνον κατηγο-
 ροῦνται τῶν πρώτων οὐσιῶν, ἀλλὰ καὶ κατηγοροῦνται κατὰ τε τὸ ὄνομα
 καὶ τὸν λόγον. Καὶ πρώτον φανεροῖ τοῦτο ἐπὶ τῶν γενῶν καὶ τῶν εἰδῶν, 10
 λέγων ὅτι αἱ πρώται οὐσίαι ἐπιδέχονται καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸν λόγον τῶν
 γενῶν καὶ τῶν εἰδῶν, ἅμα συναποδείκνυς καὶ ὅτι τὸ εἶδος ἐπιδέχεται
 τὸν λόγον τοῦ γένους ἐξ ἐκείνου τοῦ κανόνος τοῦ λέγοντος ὅτι ὅσα κατὰ
 τοῦ κατηγορουμένου λέγονται, τσαῦτα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου ῥηθή-
 σονται. Εἶτα φανεροῖ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν διαφορῶν, λέγων ὅτι τὰ εἶδη 15
 καὶ ἄτομα ἐπιδέχονται τὸν λόγον τῶν διαφορῶν, τὸ δὲ κατὰ τὸ ὄνομα
 καὶ τὸν λόγον κατηγορεῖσθαι τοῦτό ἐστι τὸ συνωνύμως κατηγορεῖσθαι.
 Τότε συμπεραίνει ὅτι πάντα ἄρα τὰ ἀπὸ τῶν οὐσιῶν καὶ τῶν διαφορῶν
 συνωνύμως λέγονται. Καὶ ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου ἐστὶ τοιαύτη. Αἱ δεύτεραι
 οὐσίαι μόναι ἄνευ τῆς πρώτης καὶ αἱ διαφοραὶ κατηγοροῦνται κατὰ τὸ 20
 ὄνομα καὶ τὸν λόγον· τὰ δὲ οὕτω κατηγορούμενα συνωνύμως κατηγο-
 ροῦνται· ἄρα, καὶ τὸ συμπέρασμα. Ἡ μείζων λαμβάνεται ἀπὸ τοῦ ὀρισμοῦ
 τῶν συνωνύμων. Τὴν ἐλάττω δείκνυσι διχῶς· πρῶτον, ὅσον κατὰ τὸ
 μόναι ἄνευ τῆς πρώτης· φησί γὰρ ὅτι αἱ πρώται οὐδὲ κατηγοροῦνται
 ὅλως· δεύτερον, ὅσον κατὰ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς προτάσεως· δείκνυσι γὰρ 25
 ὅτι καὶ αἱ δεύτεραι οὐσίαι καὶ αἱ διαφοραὶ κατὰ τὸν λόγον κατηγοροῦνται,
 ἐν τῷ· „Καὶ τὸν λόγον ἐπιδέχονται.“

Πᾶσα δὲ οὐσία.

Νῦν τίθησι τρίτην ἰδιότητα, τὸ τόδε τι σημαίνειν, καὶ αὕτη ἡ ἰδιότης
 ἀρμόττει | τῇ οὐσίᾳ εἰδικῶς θεωρουμένη ὅσον κατὰ τὴν ἀλήθειαν· ἀρμόττει. f. 91 v
 γὰρ μόνῃ τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ. Δοκεῖ δὲ καὶ τῇ δευτέρᾳ οὐσίᾳ ἀρμόττειν, εἰ
 καὶ μὴ ἀρμόττει κατὰ ἀλήθειαν. Καὶ δεῖ εἰδέναι, ὅτι περὶ τοῦτο τὸ μέρος
 χρῆται τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ ὡς ὀνόματι· καὶ οὐχ ὡς πράγματι, ὡσπερ ὅτε
 ἔλεγεν· „Οὐσία ἐστὶν ἡ κυριώτατά τε,“ καὶ τὰ ἐξῆς· διὰ τοῦτο
 γὰρ καὶ φησὶν ὅτι πᾶσα οὐσία δοκεῖ τόδε τι σημαίνειν· τῶν γὰρ ὀνο- 35
 μάτων ἐστὶ τὸ σημαίνειν. Φησὶ τοίνυν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν πρώτων οὐσιῶν
 αὕτη ἡ ἰδιότης ἐστὶν ἀναμφίβητος, καὶ ἡ ἀπόδειξις ἐστὶ τοιαύτη. Πᾶσα

10 et 21 καὶ κατὰ τὸν λόγον B 29 τὸ δέ τι codd.